

БҰЙРЫҚ

ПРИКАЗ

2025 ж. 30 сәуір

№ 296

**«Қазақстан Республикасы
Президентінің жанындағы
Мемлекеттік басқару академиясы»
республикалық мемлекеттік
қазыналық кәсіпорнының
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
стандартын бекіту туралы**

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы Жарғысының 37-тармағының б) тармақшасына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнының (бұдан әрі – Академия) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты осы бұйрықтың қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Академия ректорының 2017 жылғы 20 шілдедегі № 360 «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын бекіту туралы» бұйрығының күші жойылды деп танылсын.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Академияның Корпоративтік және қаржылық қызмет жөніндегі вице-ректоры Ұ.А. Бекішке жүктелсін.

4. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Ректор

А. Жолманов

«Қазақстан Республикасы
Президентінің жанындағы
Мемлекеттік басқару
Академиясы» РМҚК ректорының
2025 жылғы «30» 02
№ 296 бұйрығымен бекітілген

**«Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы
Мемлекеттік басқару академиясы» республикалық мемлекеттік
қазыналық кәсіпорнының
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты**

Астана қаласы, 2025 жыл

1. Жалпы ережелер

1. Осы «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты (бұдан әрі – Стандарт) Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 10 бабына, Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2024 жылғы 31 жедтоқсандағы № 285 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға, Академия Жарғысына және Академияның басқа да ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Стандарт «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнының (бұдан әрі – Академия) ішкі құжаты болып табылады, Академияда сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын сақтауға бағытталған ұсынымдар жүйесін айқындайды.

3. Стандартты әзірлеу міндеттері:

1) Академия қызметінің барлық салалары бойынша сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесін бекіту;

2) сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың жағымсыз салдарын болдырмау.

4. Стандартты қабылдау және енгізу мақсаты:

1) Академия қызметкерлері, білім алушылары, тындаушылары, контрагенттері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті арттыру және сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті қалыптастыру;

2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу;

3) Академияның білім беру, ғылыми және әкімшілік қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту;

4) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы нормалардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету.

5. Академия Стандартты Академияның Интернет-ресурсында еркін қолжетімділікте орналастырады және сыбайлас жемқорлықтан бас тарту туралы ашық мәлімдейді, Академиямен іскерлік және шарттық қатынастар орнататын қызметкерлердің, білім алушылардың және өзге де тұлғалар мен ұйымдардың осы стандарттың қағидаттары мен талаптарын сақтауын күптайды және көтермелейді.

6. Стандарттың қағидаттары мен талаптары Академия қызметкерлеріне, білім алушыларына және өкілдеріне, контрагенттерге және өзге де тұлғаларға тиісті міндеттер олармен жасалған шарттарда, ішкі құжаттарда бекітілген немесе тікелей қолданыстағы заңнама нормаларынан туындайтын жағдайларда қолданылады.

7. Академиямен білім беру қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан білім алушы Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының нормаларын және Академияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі менеджмент жүйесінің ішкі құжаттарының талаптарын сақтауға міндеттенеді.

8. Іскерлік қатынастар орнататын немесе шарттық міндеттемелері бар сыртқы ұйымдар сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпеге қол қоя отырып, Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының нормаларын және Академияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі менеджмент жүйесінің ішкі құжаттарының талаптарын сақтауға міндеттенеді.

2. Академия білім алушылары мен тыңдаушыларының мінез-құлқы мен іс-әрекетінің стандарты

9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатында Академияның білім алушылары мен тыңдаушыларына мынадай мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты ұсынылады:

1) Қазақстан Республикасы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының нормаларын және Академияның ішкі құжаттарының талаптарын сақтауға;

2) оқу, ғылыми және зерттеу тапсырмаларының барлық түрлерін орындау кезінде Академиялық адалдық нормаларын сақтау;

3) Академия оқытушыларына, тренерлеріне, қызметкерлеріне және басқа да білім алушыларға құрметпен қарау;

4) Академияның оқытушылары мен қызметкерлеріне негізсіз артықшылықтар беруге байланысты заңсыз өтініштермен немесе Академияның заңнама нормалары мен ішкі рәсімдерін бұзатын өзге де әрекеттермен жүгінбеуге;

5) өзіңнің және үшінші тұлғалардың пайдасына негізсіз артықшылықтар алу мақсатында, сондай-ақ Академияның заңнамасы мен ішкі нормативтік актілеріне қайшы келетін өзге де мақсаттарда заңсыз ақшалай қаражат, сыйлықтар, материалдық пайда, қызметтер мен жеңілдіктер бермеуге/ұсынбауға;

6) басқа тұлғаларды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермелемеуге және ынталандырмауға;

7) іскерлік киім үлгісін, қарым-қатынас пен мінез-құлық стилін сақтауға;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған іс-шараларға қатысуға.

3. Академия қызметкерлерінің лауазымдық міндеттерін атқаруы кезінде оларды орындауы үшін міндетті мінез-құлық (іс-қимыл) стандарттары

10. Өз қызметінде Академия қызметкерлері өздеріне жүктелген лауазымдық міндеттерді орындау кезінде:

1) Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңнамасын, Академияның Жарғысы мен ішкі нормативтік актілерін сақтауға;
2) лауазымдық міндеттерін адал және бейтарап орындауға;
3) еңбек міндеттерін орындау кезінде жеке мүдделерді басшылыққа алмау;

4) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу мақсатында шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпауға, ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбауға;

5) тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеуге;

6) басқа мемлекеттік органдардың, ұйымдар мен кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне заңсыз араласуға жол бермеуге;

7) еңбек (функционалдық) міндеттерін орындау кезінде қарапайым болуға, жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтауға, іскерлік этикетті сақтауға;

8) сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне қарсы тұруға, сыбайлас жемқорлыққа жағдай жасайтын құқық бұзушылықтарға жол бермеуге, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың кез келген фактілерінің жолын кесуге;

9) еңбек (функционалдық) міндеттерін орындауға байланысты ешқандай материалдық игіліктерді, сыйлықтарды, ақшалай сыйақыларды, жеңілдіктерді, көрсетілетін қызметтерді және өзге де артықшылықтарды қабылдамауға;

10) жеке немесе заңды тұлғаларға олардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруға кедергі жасамауға;

11) Қазақстан Республикасының заңнамасына және Академияның ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес мүдделер қақтығысының туындауының кез келген мүмкіндігіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдауға;

12) Академия комплаенс офицерінің және/немесе тікелей басшысының назарына сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне итермелеудің кез келген әрекеттері, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың дайындалып жатқан немесе өздеріне белгілі болған жағдайлары туралы дереу жеткізуге міндетті.

4. Басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде Академия қызметкерлерінің мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

11. Стандарт Академия қызметкерлерінің басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезіндегі мінез құлқының мынадай нормаларын айқындайды:

1) қабылданған шешімдердің заңдылығы мен әділдігін қамтамасыз етуге;
2) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін, басқа да қызметтік құжаттарды заңнамада және ішкі нормативтік құжаттарда белгіленген

тәртіпшен және мерзімдерде қарау, сондай-ақ олар бойынша қажетті шаралар қабылдау;

3) шешім қабылдауға әсер етуі мүмкін қарым-қатынастардың белгіленген тәртібін бұзатын заңсыз өтініштермен әріптестер мен басшыға жүгінуден бас тарту;

4) басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеу;

5) мүліктік және мүліктік емес пайда алу үшін өзінің еңбек (функционалдық) міндеттерін және онымен байланысты мүмкіндіктерін пайдаланбау;

6) еңбек (функционалдық) міндеттерін орындауға байланысты сыйлықтар қабылдамау;

7) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе алу мақсатында таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбау;

8) сыбайлас жемқорлық ретінде қарастырылуы мүмкін кез-келген әрекеттен аулақ болу;

9) орындау үшін алынған өкімнің заңдылығына күмән туралы тікелей басшыға жазбаша түрде хабарлау;

10) үшінші тұлғалардың мүдделерін ұсынудан немесе лоббизм жасаудан, сол сияқты олардың атынан іс-әрекеттер жасаудан бас тарту.

5. Академия қызметкерлерінің ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау кезінде мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

12. Стандарт Академия қызметкерлерінің ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау кезіндегі мінез құлқының мынадай нормаларын айқындайды:

1) әзірленіп жатқан ішкі нормативтік құжаттардың Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес келмеуіне жол бермеу;

2) өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда алу мақсатында ішкі нормативтік құжаттарды қабылдауға жол бермеу;

3) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне немесе екі жақты түсіндіруге жағдай жасайтын нормаларды енгізуге жол бермеу;

4) келісу және бекіту рәсімдерін бұзуға жол бермеу.

6. Персоналды іріктеу және орналастыру бойынша кадр жұмысын ұйымдастыру кезіндегі Академия қызметкерлерінің мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

13. Стандарт Академия қызметкерлерінің персоналды іріктеу және орналастыру бойынша кадрлық жұмысты ұйымдастырудағы мінез құлқының келесі нормаларын анықтайды:

- 1) Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының және Академияның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын сақтау;
- 2) персоналды іріктеу, тағайындау, ауыстыру және жылжытумен байланысты барлық рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз ету;
- 3) үміткерлер мен қызметкерлерді тек кәсіби қасиеттер, тәжірибе және іскерлік бедел негізінде бағалау;
- 4) туыстық, жерлестік және жеке берілгендік белгілері бойынша кадрларды іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеу, жұмысқа қабылдау және жоғарылату кезінде заңда көзделмеген артықшылықтарды (протекционизм, отбасылық) бермеу;
- 4) жұмысқа қабылдау кезінде қызметкерге жүктелетін негізгі міндеттерді, тыйымдар мен шектеулерді түсіндіру;
- 6) қызметкерлердің дербес деректері туралы мәліметтерді негізсіз беруге жол бермеу;
- 7) заңнамаға қайшы келетін немесе қызметкерлердің құқықтарына нұқсан келтіретін ережелерді еңбек шартының талаптарына енгізуге жол бермеу;
- 8) қызметкерлерге қатысты қызметтік тергеп-тексерулерді объективті және жан-жақты жүргізу.

7. Академия қызметкерлерінің мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезіндегі мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

14. Стандарт Академия қызметкерлерінің мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезіндегі мінез құлқының мынадай нормаларын айқындайды:
- 1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасын сақтау;
 - 2) мемлекеттік сатып алуға бөлінген ақшалай қаражатты ұтымды және тиімді жұмсау;
 - 3) заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру;
 - 4) қатысушылар арасында адал бәсекелестікті қалыптастыруға ықпал ету;
 - 5) мемлекеттік сатып алу процесінің ашықтығын сақтау;
 - 6) қызметтік жағдайды жеке мүддесі үшін немесе үшінші тұлғалардың мүддесі үшін пайдаланбау;
 - 7) аффилиирленген байланыстары бар жеке тұлғалар мен ұйымдарды сатып алуға қатысуға жол бермеу;
 - 8) қорытындылар шығарылғанға дейін өтінімдердің мазмұнына байланысты ақпаратты жария етпеу;
 - 9) белгілі бір жеткізушілерге артықшылық беретін техникалық талаптардың арнайы белгіленуін болдырмау;
 - 10) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделмеген қосымша талаптарды белгілемеу.

8. Академия қызметкерлерінің қаржы-шаруашылық қызметті

жүзеге асыру кезінде мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

15. Стандарт Академия қызметкерлерінің қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру кезіндегі мінез-құлқының мынадай нормаларын айқындайды:

- 1) бюджет, салық, бухгалтерлік заңнама, сондай-ақ Академияның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын қатаң сақтау;
- 2) материалдық-техникалық, қаржылық және ақпараттық қамтамасыз ету құралдарын, басқа да мемлекеттік мүлікті және қызметтік ақпаратты қызметтік емес мақсаттарда пайдаланбау;
- 3) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау мақсатында жүзеге асырылатын бухгалтерлік есепті жүргізуге, қаржылық есептілікті ұсынуға, оның ішінде бейресми есептілікті жасауға жол бермеу;
- 4) есепке алынбаған немесе дұрыс тіркелмеген операцияларды жүргізуге жол бермеу;
- 5) жоқ шығыстардың есебін жүргізуге жол бермеу;
- 6) жалған құжаттарды пайдалануға жол бермеу;
- 7) заңда көзделген мерзімдерден бұрын бухгалтерлік құжаттаманы жоюға жол бермеу;
- 8) Академия мүлкінің сақталуын, ұтымды, қызметтік мақсатта тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету.

9. Басшылар үшін басқару шешімдерін қабылдау саласындағы стандарт

16. Академияның ұйымдық құрылымының барлық деңгейлерінің басшылары:

- 1) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және Академияның ішкі нормативтік құжаттарының барлық нормаларын сақтауға;
- 2) сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу, анықтау және жолын кесу жөнінде шаралар қабылдауға;
- 3) бағынысты қызметкерлердің міндеттері мен қызметтік өкілеттіктерінің көлемін нақты және нақты айқындауға;
- 4) бағыныстағы қызметкерлер арасында еңбек жүктемесінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеуге;
- 5) олардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік танытуға;
- 6) нақты орындалмайтын немесе олардың лауазымдық міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін өкімдер бермеуге;
- 7) қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде бағынысты қызметкерлердің қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайды пайдаланбауға;
- 8) бағынысты қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүрlemeуге;

9) бағынысты және басқа да лауазымды адамдар тарапынан сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеуге және жолын кесуге;

10) мүдделер қақтығысын реттеу және алдын алу жөнінде уақтылы кешенді шаралар қабылдауға міндетті.

10. Басқа шектеулер мен тыйымдар

17. Академия қызметкерлеріне ұсынылады:

1) интернетте және әлеуметтік желілерде оларға не олардың отбасы мүшелеріне тиесілі қымбат жылжымалы және жылжымайтын мүліктің, автокөлік құралдарының суреттерін, сондай-ақ ойын-сауық орындарындағы демалыс орындарынан фотосуреттерді орналастырмау;

2) жұмыс орнында сәнді заттарды, сондай-ақ қымбат сыйлықтарды, кәдесыйларды, жазу құралдарын және қымбат ағаштан, асыл тастардан және металлдардан жасалған басқа да заттарды қоймау;

3) қызметтік кабинетте грамоталарды, алғыс хаттарды, дипломдарды және жеке еңбегі мен жетістіктерінің басқа да куәліктерін орналастыру кезінде қарапайымдылық пен өлшем сезімін сақтау;

4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін негізсіз жария айыптаған кезде мұндай айыптау анықталған күннен бастап бір ай мерзімде оны теріске шығару жөнінде, оның ішінде сот тәртібімен шаралар қабылдау.

11. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды орындау

18. Стандарттың талаптары мен нормаларын орындау Академияның барлық қызметкерлері, білім алушылары, тыңдаушылары және іскер серіктестері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың міндетті шарасы болып табылады.

19. Стандарт талаптарының сақталуын бақылау Академияның комплаенс офицеріне, құрылымдық бөлімшелердің басшыларына, институттары мен филиалдарының директорларына жүктеледі.

20. Стандарт талаптарын орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін Академия қызметкерлері мен білім алушылары заңнамада белгіленген тәртіппен тәртіптік және өзге де жауаптылықта тартылады.